

Domov>Družinske zadeve in dedovanje>Dedovanje>**Dedovanje**

Dedovanje

Belgija

*Ta informativni list je bil pripravljen v sodelovanju s Svetom notariatov EU (CNUE).***1 Kako se sestavi razpolaganje za primer smrti (oporoka, skupna oporoka, dedna pogodba)?**

Belgijsko pravo pozna tri glavne oblike oporoke: **javno** ali **notarsko oporoko**, **lastnoročno (holografsko) oporoko** (ki jo mora oporočitelj sam napisati, datirati in podpisati) ter **mednarodno oporoko**.

Oporočitelji morajo biti zmožni veljavno in prostovoljno izraziti svojo voljo (členi od 901 do 904 civilnega zakonika).

Načeloma in razen v nekaterih izjemah so dedne pogodbe prepovedane.

V tujini sestavljena oporoka je v Belgiji načeloma veljavna, če je v skladu s pravom kraja, v katerem je bila sestavljena (*locus regit actum*), ali katerim drugim pravom iz Haaške konvencije z dne 5. oktobra 1961.

2 Ali mora biti razpolaganje overjeno in na kakšen način?

Notar, pri katerem se sestavi javna ali mednarodna oporoka ali ki se mu v hrambo predloži lastnoročna oporoka, mora oporoko registrirati pri centralnem registru oporok, ki ga upravlja Belgijska kraljeva notarska zveza (*Fédération Royale du Notariat belge*). Oporočitelj, ki notarju v hrambo predloži lastnoročno oporoko, lahko zavrne vpis oporoke v register.

3 Ali je svoboda do razpolaganja za primer smrti omejena (npr. z nujnim deležem)?

Belgijsko pravo pozna načelo nujnega deleža, po katerem gre minimalni del (nujni delež) zapuščine obvezno pokojnikovemu preživelemu zakoncu, otrokom, očetu in materi.

Tak nujni delež obsega polovico zapuščine v primeru enega otroka (ali potomca), 2/3 zapuščine v primeru dveh otrok in 3/4 zapuščine v primeru treh ali več otrok.

Če pokojnik ni zapustil potomcev, sta mati in oče vsak posebej upravičena do ene četrtine zapuščine. V tem primeru se sicer lahko celotna zapuščina zapusti preživelemu zakoncu.

Preživeli zakonec ima vselej vsaj pravico uživanja (pravico do uporabe stvari in uživanja njenih sadov) bodisi polovice premoženja, ki sestavlja zapuščino, bodisi nepremičnine, ki se uporablja kot glavno bivališče, in z njo povezanega premičnega premoženja, tudi če to obsega več kot polovico zapuščine.

Če se je oporočitelj odločil, da v svoji oporoki ne bo upošteval nujnega deleža, in če so dediči pripravljeni spoštovati njegovo voljo, se oporoka lahko izvrši.

Tisti, katerih nujni delež ni bil upoštevan in ki ga nameravajo zahtevati, pa lahko zahtevajo zmanjšanje oporočnih razpolaganj in vračanje daril (*action en réduction*).

4 Kdo in koliko deduje, če razpolaganja za primer smrti ni?

Pokojnik je bil samski in brez otrok: predniki in sorodniki v stranski vrsti (bratje in sestre) dedujejo pred vsemi. Oče in mati prejmeta vsak po četrtino, bratje /sestre ali njihovi potomci, če je ustrezno, pa preostanek. Če so zapustnikov starši (ali eden izmed njiju) umrli že pred zapustnikom, njun (ali njegov) delež preide na brate in sestre. Če pokojnik ni zapustil prednikov, bratov in sester ali njihovih potomcev, eno polovico zapuščine dedujejo sorodniki po materini strani, drugo polovico zapuščine pa sorodniki po očetovi strani (stric, teta, bratranec, sestrična itd.).

Pokojnik je bil samski in je zapustil otroke: otroci izključijo vse druge družinske člane. Celotno zapuščino si razdelijo po enakih delih. Če pa je eden izmed otrok umrl pred zapustnikom (ali se odreče zapuščini oziroma je dedno nevreden) in je zapustil potomce, ti dedujejo namesto takega zapustnikovega otroka.

Pokojnik je zapustil zakonca in otroke: preživeli zakonec ima pravico do uživanja celotnega premoženja, ki sestavlja zapuščino. Otroci dedujejo enake deleže golega lastninske pravice.

Pokojnik brez otrok je zapustil zakonca: preživeli zakonec postane edini dedič, če zapustnik ni zapustil prednikov ali sorodnikov v stranski vrsti do četrtega kolena. Če pa ti obstajajo, ima preživeli zakonec pravico uživanja, ostali dediči pa dedujejo golo lastninsko pravico. Vendar je v tem primeru dedni delež, ki ga prejme preživeli zakonec, odvisen tudi od premoženjskoppravnega razmerja med zakoncema. Če je bil par poročen po sistemu skupnega premoženja, preživeli zakonec deduje zapustnikov delež skupnega premoženja s polnim lastništvom.

Pokojnik je zapustil registriranega partnerja: oblika registriranega partnerstva (zunajzakonskega partnerstva), ki ga pozna Belgija, je „zakonito bivanje v skupnem gospodinjstvu“. Pri nasledstvu ima preživeli registrirani zunajzakonski partner pravico do uživanja nepremičnine, ki je bila v času njunega skupnega življenja njuno skupno bivališče, pa tudi do z njo povezanega premičnega premoženja. Vendar lahko preživeli registrirani zunajzakonski partner tako pravico do uživanja izgubi na podlagi oporoke ali daril med živimi v korist drugih oseb.

Pokojnik je zapustil partnerja, s katerim ni ustvaril registriranega partnerstva – svobodna skupnost (neregistrirano partnerstvo): partner lahko deduje le na podlagi zapustnikove oporoke. Po belgijskem pravu ne deduje po zakonu.

5 Kateri organ je pristojen:**5.1 glede vprašanj dedovanja?**

Za zapuščinski postopek ni pristojen poseben organ.

Vendar je v skladu z zakonom pri lastnoročni ali mednarodni oporoki potrebno posredovanje notarja. V nekaterih primerih je morda potrebno posredovanje sodišča prve stopnje ali mirovnega sodnika (*juge de paix*), zlasti če se nasledstvo prenese na poslovno nesposobne osebe (npr. mladoletnike), kadar je dediščina sprejeta na podlagi popisa, kadar je dediščina ležeča, kadar se zahteva sklep o izročitvi v posest (*envoi en possession*) ali izpolnitev volila, ali pa se poravnava/delitev izpodbija in je potrebno posredovanje notarja, ki ga imenuje sodišče.

5.2 za sprejem izjave o odpovedi dediščini ali njenem sprejemu?

Lastništvo nad premoženjem, ki sestavlja zapuščino, se na morebitne dediče prenese na podlagi golega dejstva o pokojnikovi smrti.

Vendar lahko dediči izbirajo: dedovanje lahko sprejmejo brezpogojno ali na podlagi popisa ali pa ga zavrnejo.

Dedič lahko dediščino sprejme izrecno ali molče. Sprejem dediščine je izrecen, kadar oseba javno ali v zasebnem krogu izjavi, da sprejema ali prevzema vlogo dediča. Molčeč je takrat, kadar dedič s svojim dejanjem, do katerega bi bil upravičen le kot dedič, nedvomno izrazi namero o sprejetju.

Dedščina se lahko sprejme „na podlagi popisa“ (*sous bénéfice d'inventaire*) v skladu s postopkom iz člena 793 in naslednjih civilnega zakonika.

Dedič, ki želi dediščino sprejeti na podlagi popisa, mora podati posebno izjavo v **sodni pisarni prvoinstopenjskega sodišča** v kraju, kjer je bilo dedovanje uvedeno, ali **pred notarjem**.

Pri odpovedi dediščini je postopek podoben, saj dedič kopijo smrtovnice predloži **sodni pisarni prvoinstopenjskega sodišča** v kraju stalnega prebivališča pokojnika in podpiše izjavo o odpovedi (člen 784 in naslednji civilnega zakonika) ali to stori **pred notarjem**.

Te izjave je treba vpisati v register v sodni pisarni sodišča v kraju, kjer je bilo dedovanje uvedeno.

5.3 za sprejem izjave o odpovedi volilu ali njegovem sprejemu?

Glej točko 7.

5.4 za sprejem izjave o odpovedi nujnega deleža ali njegovem sprejemu?

Ni posebnega postopka (glej točko 3).

6 Kratek opis postopka za ureditev dedovanja v nacionalnem pravu, vključno z likvidacijo zapuščine in delitvijo premoženja (to vključuje informacijo, ali postopek dedovanja začne sodišče ali drugi pristojni organ na lastno pobudo).

V skladu z belgijskim civilnim zakonikom se prehod dediščine načeloma izvrši samodejno brez postopka.

Pokojnikovo premoženje, pravice in deleži na podlagi golega dejstva o njegovi smrti samodejno preidejo na njegove dediče, ki morajo plačati davek na dediščino (člena 718 in 724 civilnega zakonika). Obstaja tudi nekaj izjem (glej točko 7).

V primeru poravnave/delitve na sodišču notar, ki ga je imenovalo sodišče, izvede zapuščinski postopek, ki se konča s končnim popisom premoženja. V primeru prijateljske poravnave/delitve je notarski instrument potreben le za delitev nepremičnine.

7 Kako in kdaj postane posameznik dedič ali voliljojemnik?

V belgijskem pravu velja načelo, da se celotna zapuščina (premoženje in obveznosti) na dediče prenese na podlagi golega dejstva o pokojnikovi smrti. Vendar:

univerzalni pravni nasledniki morajo na podlagi lastnoročne ali mednarodne oporoke pri predsedniku družinskega sodišča pridobiti „sklep o izročitvi v posest“ (*envoi en possession*) (člen 1008 civilnega zakonika),

singularni pravni nasledniki (člen 1014 civilnega zakonika), upravičenci na podlagi univerzalnega naklonila (člen 1011 civilnega zakonika), in – kadar obstajajo dediči, ki so upravičeni do nujnega deleža – univerzalni pravni nasledniki, določeni v javni oporoki (člen 1004 civilnega zakonika), morajo zahtevati „izpolnitev volila“ (*délivrance du legs*),

nekaterim kategorijam voliljojemnikov mora sprejem volila, ki jim je bilo namenjeno, odobriti pristojni organ (npr. volilo občini, pravni osebi, ki deluje v javnem interesu, in v nekaterih primerih fundaciji ali nepridobitni organizaciji).

8 So dediči odgovorni za dolgove pokojnika, in če je tako, pod katerimi pogoji?

Da, če dediči brezpogojno sprejmejo dediščino. V tem primeru so odgovorni za vse stroške in dolgove iz zapuščine (člen 724 civilnega zakonika).

Če dediči dediščino sprejmejo na podlagi popisa, za dolgove iz zapuščine odgovarjajo le do vrednosti premoženja, ki so ga prejeli (člen 802 civilnega zakonika). Dedič, ki želi dediščino sprejeti na podlagi popisa, mora podati posebno izjavo v sodni pisarni prvoinstopenjskega sodišča v kraju, kjer je bilo dedovanje uvedeno, ali pred notarjem.

Dediči za dolgove niso odgovorni, če se dediščini odpovejo z izjavo, ki jo podajo v sodni pisarni zadevnega prvoinstopenjskega sodišča ali pred notarjem (člen 785 civilnega zakonika).

Poleg tega singularni pravni nasledniki v nasprotju z univerzalnimi pravnimi nasledniki in nasledniki na podlagi univerzalnega naklonila načeloma ne odgovarjajo za dolgove iz zapuščine (člen 1024 civilnega zakonika).

9 Kateri dokumenti in/ali informacije so običajno potrebni za vpis nepremičnine?

Z zakonom o hipotekah z dne 16. decembra 1851 se ureja objava nepremičninskih transakcij. V členu 1 zakona je določeno, da je treba „vse pravne posle med živimi, tako neodplačne kot odplačne, s katerimi se prenesejo ali razglasijo stvarne pravice na nepremičnini, ki niso prednostne pravice ali hipoteke, vpisati v za to namenjen register pri uradu za vpis hipotek v okrožju, kjer je nepremičnina“.

V členu 2 zakona je v zvezi s tem še določeno, da se „vpišejo le sodbe, javne listine in zasebne listine s katerimi nasprotna stranka soglaša in so potrjene pred sodiščem ali notarjem. Pooblastila za takšne instrumente je treba zagotoviti v enaki obliki.“

Vendar se z zakonom o hipotekah z dne 16. decembra 1851 ne ureja prenos lastništva v primeru smrti.

Kljub temu je treba po zakonu registrirati listine o delitvi (*actes de partage*). V tem primeru se v listini, ki se bo vpisala v register hipotek, navedejo vsi dediči, ne glede na to, ali dedujejo nepremičnino ali ne. To velja tudi v primeru zasebne ali javne prodaje nepremičnine, ki ni bila razdeljena med dediče.

9.1 Je imenovanje upravitelja obvezno ali obvezno na zahtevo? Kaj je treba storiti, če je obvezno ali obvezno na zahtevo?

Belgija načeloma nima sistema upravljanja zapuščine.

Vendar je v členu 803a civilnega zakonika določeno, da lahko dediči, ki so dediščino sprejeli na podlagi popisa, zavrnejo odgovornost za upravljanje in poravnavo zapuščine. Najprej morajo od družinskega sodišča zahtevati, naj imenuje upravitelja. Temu bodo v upravljanje predali vse zapuščinsko premoženje in bo odgovoren za poravnavo zapuščine v skladu z določenimi pravili.

Če bi bili lahko interesi zapuščinskih upnikov ali voliljojemnikov ogroženi zaradi malomarnosti ali finančnega položaja upravičenega dediča, se ga lahko v skladu s členom 804 na zahtevo vsakogar s pravnim interesom zamenja z upraviteljem, ki je odgovoren za poravnavo zapuščine. Upravitelj, imenovan z začasno odredbo, se izbere po posvetovanju z dediči oziroma po njihovi predhodni obvestitvi.

Poleg tega lahko oporočitelj imenuje izvršitelja oporoke, ki skrbi za njeno ustrezno izvršitev.

9.2 Kdo lahko izvrši pokojnikovo razpolaganje za primer smrti in/ali upravlja s premoženjem?

Glej prejšnje vprašanje.

9.3 Katera pooblastila ima upravitelj?

Upravitelji, imenovani v skladu s členoma 803a in 804, imajo enaka pooblastila kot upravičeni dedič. Imajo tudi enake obveznosti kot dedič. Varščine jim ni treba predložiti.

10 Kateri dokumenti, ki dokazujejo status in pravice upravičencev, se običajno izdajajo po nacionalnem pravu med postopkom dedovanja ali ob koncu postopka? Ali imajo dokazno moč?

Dokazilo o statusu dediča je zaprisežena izjava (*acte de notoriété*) ali potrdilo/listina o dedovanju (najpogostejša oblika dokazila). Potrdilo ali listino o dedovanju izda notar, v nekaterih okoliščinah pa uradnik z urada za davek na dediščino, ki je pristojen, da sprejme napoved za odmero davka na dediščino pokojnika (člen 1240a civilnega zakonika).

Notarski zapis (*acte notarié*) je dokument, v katerem je navedeno dejansko stanje. Ima dokazno moč; izjava osebe, ki ga sestavi, se šteje za resnično. Notar potrdi nekatera dejstva z navedbo identitete osebe, ki stoji pred njim, in informacij, za katere ta oseba želi, da jih zapiše. Kar zadeva vsebino, je notarski zapis javna listina. Poleg tega na zapisu navedenega datuma ni mogoče izpodbijati. Da je verodostojna listina lažna, se lahko dokaže le s postopkom za izpodbijanje njene verodostojnosti.

Spletna stran je del portala [Tvoja Evropa](#).

Veseli smo vaših [povratnih informacij](#) o uporabnosti informacij.

This webpage is part of an EU quality network

Zadnja posodobitev: 14/12/2020

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.